

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: **P.**, zastúpeného advokátskou kanceláriou F., proti povinnému: **M.**, o vymoženie **388,37 eur s príslušenstvom**, vedenej súdnym exekútorom M. pod sp. zn. EX 260/2006, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 15Er/306/2006, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 31. októbra 2012 č. k. 1CoE/82/2012-52, takto

r o z h o d o l :

Návrh oprávneného na prerušenie dovolacieho konania **z a m i e t a**.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove z 31. októbra 2012 č. k. 1CoE/82/2012-52 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Súdny exekútor požiadal exekučný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 Zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) na základe notárskej zápisnice spísanej 01. novembra 2005 notárom J. pod č. N 5627/2005, NZ 51587/2005, NCRLs 50940/2005 (ďalej len „notárska zápisnica“). Okresný súd Humenné uvedenej žiadosti vyhovel a súdneho exekútora poveril vykonaním exekúcie.

Okresný súd Humenné uznesením z 5. apríla 2012 č. k. 15Er/306/2006-27 návrh oprávneného na zmenu súdneho exekútora zamietol, exekúciu vyhlásil za neprípustnú a exekučné konanie zastavil. Oprávneného zaviazal nahradiť súdnemu exekútorovi M. trovy exekúcie vo výške 131,53 eur.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že zistil, že oprávnený a povinný uzatvorili 24. mája 2005 Zmluvu o úvere č. 8190677 (ďalej len „zmluva o úvere“ alebo „zmluva“), súčasťou ktorej bolo aj splnomocnenie, ktorým povinný splnomocnil advokáta M. na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, aby v jeho mene uznal záväzok z úveru tak, aby sa notárska zápisnica stala vykonateľným titulom pre súdny výkon rozhodnutia alebo pre exekúciu na celý jeho majetok do výšky vzniknutej pohľadávky a jej príslušenstva. Splnomocnený zástupca M. v mene povinného vyhlásil, že uvedený dlh, ktorý je opísaný v notárskej zápisnici vrátane úroku splatí povinný v lehote do 01. 12. 2005, v opačnom prípade vyjadril súhlas s použitím notárskej zápisnice ako exekučného titulu. Súd poukázal na rozpor záujmov povinného a splnomocneného zástupcu M. Pri uzatváraní zmluvy o úvere povinný nemal možnosť voľby výberu zástupcu, pretože ako zmluva bola použitá predtlač, ktorá obsahovala meno uvedeného splnomocnenca. Ak bola už dopredu určitá osoba predurčená, že bude konať za povinného, spochybňuje to základný predpoklad pri slobodnom rozhodovaní o udelení plnej moci a to, že splnomocnenec bude jednoznačne hájiť záujmy povinného. Súd dospel k záveru, že uznanie dlhu ako aj súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice sú právne úkony, ktoré osoba konajúca na základe plnej moci v mene povinného urobila v rozpore s jeho záujmami. Tie svojím účelom odporovali zákonu, a preto sú v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatné. Uviedol, že notárska zápisnica nezodpovedá požiadavkám, ktoré na notársku zápisnicu kladie § 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku. Taktiež plnomocnenstvo udelené povinným je v rozpore s § 31 Občianskeho zákonníka tak i uznanie záväzku spolu s udelením súhlasu s vykonateľnosťou notárskej zápisnice sú neplatné. Notársku zápisnicu nemožno považovať za spôsobilý exekučný titul, a preto súd v danej veci vyhlásil exekúciu za neprípustnú. O náhrade trov exekúcie rozhodol podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku a na ich náhradu zaviazal oprávneného, nakoľko zaviniť, že sa exekúcia musela zastaviť.

Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací, napadnutým uznesením uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil, návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

K návrhu oprávneného na prerušenie konania postupom podľa § 109 ods. 1 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) a čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie poukázal na judikatúru Súdneho dvora EÚ, ktorá nepodporuje právny názor oprávneného. Je vecou členských štátov, aby sa vyrovnali s otázkou, či v konkrétnom prípade ide o neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. Poukázal na rozsudky Súdneho dvora EÚ vo veci C-243/08 a C-237/02. Ďalej uviedol, že pokiaľ ide o notársku zápisnicu ako exekučný titul zákonodarca hlavný dôraz kladie na výslovný súhlas povinnej osoby s exekúciou. Nepochybne až tento prejav vôle povinného realizuje z notárskej zápisnice verejnú listinu spôsobilú byť exekučným titulom na nútený výkon povinnosti uvedenej v jej obsahu. Odvolací súd v zhode so záverom súdu prvého stupňa konštatoval, že pri zastupovaní povinného pri spisovaní notárskej zápisnice došlo k zjavnému porušeniu zákona, pretože za povinného uznala záväzok osoba, ktorej záujmy sú v rozpore so záujmami zastupovaného. Aspekt zjavnosti vyplýva z toho, že oprávnený predformuloval splnomocnenca vo formulárovej zmluve o úvere, a teda nešlo o výber zástupcu zo strany povinného. Za povinného tak konal advokát, ktorý o povinnom mohol mať v čase prijatia splnomocnenia len takú vedomosť, že je v omeškaní s peňažným záväzkom a že si ho povinný nevybral. Tento stav nasvedčuje, že prijatím splnomocnenia sa splnomocnenec zaviazal konať podľa pokynov a v prospech oprávneného s tým, že existencia tohto právneho vzťahu medzi splnomocnencom dlžníka a oprávneným sa dá vyvodiť zo splnomocnenia bez spísania notárskej zápisnice. Dlžník sa udelením splnomocnenia vopred vzdal svojho práva na uznanie, resp. neuznanie dlhu v čase, keď ešte nemal ani nemohol mať vedomosť o jeho prípadnom vzniku a výške. Súd prvého stupňa správne uzavrel, že notárska zápisnica ako exekučný titul je v danom prípade v rozpore so zákonom a nemá tak vlastnosť materiálnej vykonateľnosti a na základe nej nie sú splnené zákonné podmienky na vedenie exekúcie. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p., nakoľko oprávnený nebol v odvolacom konaní úspešný a povinný si právo na náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil.

Proti potvrdzujúcemu výroku uznesenia odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie. Dovolanie odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/ a § 237 písm. a/ O. s. p., že súd rozhodol nad rámec zverenej právomoci, pretože súdy oboch stupňov nesprávne interpretovali § 58 ods. 1 Exekučného poriadku a § 45 ods. 1 a 2 Zákona č. 244/2002 Z. z.; ustanovením § 237 písm. d/ O. s. p., že v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo, pretože o formálnych a materiálnych podmienkach vykonateľnosti exekučného titulu bolo právoplatne rozhodnuté vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, ustanovením § 237 písm. f/ O. s. p., že súd svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom tým, že súdy s oprávneným nekomunikovali o jeho právnych a skutkových návrhoch, nevzali na zreteľ jeho námietky proti prejednaniu veci, konali bez nariadenia pojednávania a dokazovania a nerešpektovali jeho právo, aby jeho právna vec bola „vnútroštátnym súdom rozhodovaná na základe správneho a adekvátneho právneho základu, súčasťou ktorého je po vstupe Slovenskej republiky do EÚ aj výklad práva EÚ“, ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, najmä súd nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonával náležité dokazovanie, ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď súdy nesprávne aplikovali a interpretovali ustanovenia § 44 ods. 2, § 58 ods. 1 Exekučného poriadku, § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ustanovenia § 23a ods. 2 Zákona č. 634/1992 Zb. ochrane spotrebiteľa a tiež Smernice Rady 93/13/EHS. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania a navrhol, aby dovolací súd rozhodol o odložení vykonateľnosti napadnutého uznesenia. Taktiež navrhol, aby dovolací súd konanie prerušil podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a Súdnemu dvoru Európskej únie na základe čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložil prejudiciálne otázky:

1/ Je možné za neprijateľnú zmluvnú podmienku považovať aj jednostranný právny úkon spotrebiteľa, ktorý má možnosť ho kedykoľvek odvolať a ktorým dobrovoľne splnomocnil fyzickú osobu na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, teda, aby v jeho mene uznal v rámci zmluvy o úvere dlh do výšky vzniknutej pohľadávky a jej príslušenstva a na tomto základe zamietnuť exekúciu pohľadávky plynúcej z tejto zmluvy?

2/ Je v súlade s čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv EÚ také rozhodnutie vnútroštátneho súdu, ktoré aplikujúc vnútroštátne procesné a aj hmotnoprávne ustanovenia s odkazom na smernicu 93/13/EHS zabráni reálnej vymožitelnosti existujúcej pohľadávky veriteľa voči spotrebiteľovi?

Uvedený návrh na prerušenie dovolacieho konania dovolateľ odôvodnil tým, že Súdny dvor EÚ by mala byť daná príležitosť posúdiť exekučné konanie týkajúce sa záväzkových vzťahov v rámci spotrebiteľských zmlúv komplexne tak, aby účastníkov konania zbavilo právnej neistoty vyplývajúcej z doterajšieho výkladu únievého práva a následnej aplikácie vnútroštátnymi súdmi Slovenskej republiky.

Povinný sa k dovolaniu oprávneného nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania v zmysle § 240 ods. 1 O. s. p. skúmal najskôr, či je dôvodný návrh oprávneného na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a dospel k záveru, že takýto návrh nie je dôvodný.

Oprávnený v podanom dovolaní navrhol, aby dovolací súd konanie prerušil podľa § 109 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243c O. s. p. a Súdny dvor Európskej únie na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložil prejudiciálne otázky, ktoré sú uvedené vyššie.

V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že konanie pred Súdnym dvorom o predbežnej otázke má povahu osobitného nesporného a medzitémneho konania, v ktorom Súdny dvor má právomoc vydať rozhodnutie o výklade zakladajúcich zmlúv Európskej únie, o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Európskej únie, výklade štatútov orgánov zriadených aktom Rady Európskeho spoločenstva. Toto konanie je inštitútom pôsobiacim v záujme integrácie a zachovania jednoty európskeho práva, pretože Súdny dvor v ňom vydáva rozhodnutia o určitých čiastkových otázkach výkladu a platnosti komunitárneho práva, ktoré je potrebné pre rozhodnutie vnútroštátneho súdu vo veci samej.

Ustanovenie § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ukladá povinnosť súdu prerušiť konanie len vtedy, ak dospel k záveru (rozhodol), že požiada Súdny dvor EÚ o rozhodnutie o predbežnej otázke, pretože je potrebné podať výklad komunitárneho práva, ktorý je rozhodujúci pre riešenie v danej veci. Vnútroštátny súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na prerušenie konania a postúpenie návrhu Súdny dvor EÚ na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Túto povinnosť nemá ani vtedy, keď prípadne v určitej veci aplikuje ustanovenia zákona platného v Slovenskej republike, do ktorého bol prenesený obsah

právných noriem Európskej únie. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, teda nie rozhodnúť určitý spor, ktorý nemá žiadnu komunitárnu relevanciu a je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny. Ak súd pri priebežnom posudzovaní veci nedospeje k záveru o potrebe výkladu komunitárneho práva, prejednanie a rozhodnutie veci sudcom vnútroštátneho súdu nezakladá v takom prípade ani procesné vady konania v zmysle § 237 písm. f/, resp. písm. g/ O. s. p.

Vyriešenie právnych otázok nastolených dovolateľom v tomto konaní patrí do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu bez potreby prejudiciálneho rozhodnutia Súdneho dvora EÚ. Nie sú interpretované právne normy komunitárneho práva, ktorých výkladu sa dovolateľ domáhal. Podľa názoru dovolacieho súdu nie je otázka výkladu komunitárneho práva pre riešenie daného prípadu rozhodujúca, preto návrh na prerušenie konania zamietol.

V ďalšom dovolací súd bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal, či oprávneným podané dovolanie smeruje preto rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdному dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

Podľa § 239 ods. 2 písm. a/ O. s. p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý je prípustný len proti zákonom výslovne určeným právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu.

V predmetnej veci odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení nevyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, nejde ani o uznesenie uvedené v § 239 ods. 2 písm. b/ a c/. Rovnako na danú vec nemožno aplikovať ani prípady upravené v § 239 ods. 1 O. s. p. Vzhľadom na uvedené, procesná prípustnosť dovolania v zmysle § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. nie je proti napadnutému uzneseniu daná.

V zmysle § 242 ods. 1 O. s. p. /druhá veta/ je dovolací súd povinný prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. Iba v prípade, že by rozhodnutie odvolacieho súdu alebo predchádzajúce konanie vykazovalo procesnú vadu uvedenú v ust. § 237 O. s. p. by bolo dovolanie prípustné. Dovolací súd sa neobmedzil iba na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné aj podľa § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z uvedených procesných väd (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

Oprávnený procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/, e/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Procesná prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľ vo svojom dovolaní namietal, že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 237 písm. a/, d/, f/ O. s. p., ktorými odôvodňoval prípustnosť dovolania.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky najskôr osobitne zamerá či oprávnenému bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. tak ako to tvrdí vo svojom dovolaní.

Vadou konania, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Napríklad môže ísť o právo podať, predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. ide tak aj vtedy, ak súd nerozhodol o procesnom návrhu účastníka konania.

Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že oprávnený vo svojom odvolaní (č. l. 36) podanom proti uzneseniu súdu prvého stupňa navrhol, aby súd postupom podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. konanie prerušil a podal Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade ustanovenia § 44 ods. 2 /prvá a druhá veta/ Exekučného poriadku s čl. 1 ods. 1 /prvá veta/ Ústavy Slovenskej republiky pre rozpor s princípom právnej istoty a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok. V tejto súvislosti oprávnený uviedol, že pre exekučný súd by malo byť otázne aj to, či je v súlade s princípom právnej istoty a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok možné opakované uskutočnenie revízneho postupu podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, a to bez akejkoľvek časovej limitácie.

Z obsahu spisu dovolací súd tiež zistil, že odvolací súd o tomto procesnom návrhu oprávneného na prerušenie konania nerozhodol a v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol žiadne dôvody, pre ktoré sa s uvedeným návrhom na prerušenie konania nezaoberal. Uvedeným postupom tak odvolací súd odňal oprávnenému možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.

Zistená vada konania súčasne zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. Táto procesná vada je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie postihnuté takouto procesnou vadou nie je možné považovať za správne.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcom výroku zrušil podľa § 243b ods. 2 O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní odvolací súd posúdi návrh oprávneného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a rozhodne o ňom.

Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa ďalšími námietkami oprávneného uvedenými v dovolaní nezaoberal.

V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania v zmysle § 243d ods. 1 O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 28. mája 2014

JUDr. Beáta Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Ingrid Habánová